

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 27.5.2008
COM(2008) 323 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Európai átláthatósági kezdeményezés

Az érdekképviselőkkel fenntartott kapcsolatok keretrendszere (nyilvántartás és etikai kódex)

{SEC(2008) 1926}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Európai átláthatósági kezdeményezés

Az érdekképviselőkkel fenntartott kapcsolatok keretrendszere (nyilvántartás és etikai kódex)

2007. március 21-én a Bizottság elfogadta „Az európai átláthatósági kezdeményezésről szóló Zöld könyvet követő intézkedésekről”¹ című közleményt, amely határozatot tartalmazott az érdekképviselőkkel való kapcsolattartás keretének kialakításáról. A Bizottság úgy határozott, hogy:

- 2008 tavaszán létrehoz és elindít egy új, önkéntes alapú érdekképviselési nyilvántartást;
- összeállít egy etikai kódexet. A kódex tiszteletben tartása a nyilvántartásba kerülés egyik követelménye lesz, és a Bizottság ellenőrzése alá tartozik;
- a kódex és a nyilvántartás vonatkozásában ellenőrző és végrehajtási mechanizmust hoz létre;
- növeli az átláthatóságot a Bizottság konzultációs előírásainak megerősített alkalmazásán keresztül, különös tekintettel az internetes konzultációkhoz létrehozott internetes szabványoldalra.

E közlemény:

- tovább pontosítja ezeket az intézkedéseket, valamint jelentést tesz a végrehajtásuk tekintetében elért előrehaladásról;
- bemutatja a nyilvános konzultációt követően létrehozott etikai kódexet.

A Bizottság a „Az európai átláthatósági kezdeményezésről szóló Zöld könyvet követő intézkedésekről” című közlemény végrehajtása során számos alkalommal kapcsolatba lépett az érdekelt felekkel, továbbá nyílt és nyilvános konzultációt szervezett az etikai kódex tervezetéről. A kapott visszajelzések azt mutatták, hogy az összes szereplő nagy mértékben támogatja, hogy számos további pontosítás történjen, kiváltképpen a nyilvántartás alkalmazási körébe tartozó tevékenységek és szervezetek, valamint az ellenőrző és végrehajtási mechanizmus tekintetében.

Jelen közlemény a keret ezen vonatkozásairól nyújt tájékoztatást.

¹ COM(2007) 127 végleges

1. AZ ÉRDEKKÉPVISELETEK ÖNKÉNTES ALAPÚ NYILVÁNTARTÁSA

A nyilvántartás, illetve internetes felülete és adatbázisa 2008 tavaszától felhasználóbarát hozzáférést kínál mind az érdekképviseltek számára az elektronikus regisztráció és az azt követő frissítések során, mind pedig a nagyközönség számára a nyilvántartásban való kereséshez.

Az is világossá vált a visszajelzésekből, hogy több tájékoztatást kell adni az „érdekképviselő” és az „érdekképviselői szervezet” fogalmában tartozó tevékenységekről és szereplőkről.

1.1. „Érdekképviselő”: a várhatóan nyilvántartásba vételre kerülő tevékenységek

A várhatóan nyilvántartásba vételre kerülő „érdekképviselő” mindazokat a tevékenységeket jelöli, amelyek célja „az európai intézmények szakpolitika-alkotási és döntéshozatali folyamatainak befolyásolása”².

Nem tartoznak ide:

- a jogi és egyéb szakmai tanácsadással kapcsolatos – így az ügyvédek által végzett, illetve bármely egyéb szakember részvételével folytatott – tevékenységek, amennyiben azok az ügyfél tisztességes eljárásához való alapvető jogának, többek között közigazgatási eljárás esetében fennálló, védelemhez való jogának gyakorlására vonatkoznak;
- a szociális partnerek által a szociális párbeszéd szereplőiként (szakszervezetek, munkáltatói szövetségek) végzett tevékenységek. Amikor azonban ezek a szereplők olyan tevékenységekben vesznek részt, amelyek nem tartoznak a Szerződés által rájuk ruházott feladatok közé, akkor nyilvántartásba vételüket kell kérniük annak érdekében, hogy valamennyi képviselt érdek számára egyenlő feltételek álljanak fenn;
- a Bizottság közvetlen felkérésére végzett tevékenységek, így például eseti vagy rendszeres tényszerű információk, adatok vagy szakértelem rendelkezésre bocsátása, nyilvános meghallgatásokon való részvételre történő felkérések, vagy részvétel a tanácsadó bizottságokban, illetve bármely hasonló fórumon.

A Bizottság elismeri, hogy az érdekképviselői szerepet ellátó szervezetek túlnyomó többségének feladatköre szélesebb körű annál, mint amilyen tevékenységek nyilvántartásba vételét kell kérniük. Olyan tevékenységeket is folytatnak – többek között tanulmányok, statisztikák, valamint egyéb információk és dokumentumok készítését, képzések nyújtását és kapacitásépítést tagjaik vagy ügyfeleik részére –, amelyek, amennyiben nem kapcsolódnak az érdekképviselői tevékenységekhez, nem tartoznak bele annak fogalmába.

A Bizottság arra ösztönzi az európai hálózatokat, föderációkat, egyesületeket vagy platformokat, hogy önszabályozásuk részeként készítsenek olyan közös, átlátható iránymutatást a tagjaik számára, amely meghatározza, hogy mely tevékenységek tartoznak bele az érdekképviselői tevékenység fogalmába.

² COM(2006) 194 végleges: „Zöld Könyv - Európai átláthatósági kezdeményezés”

1.2. „Érdekképviselői szervezetek”: azok a szervezetek, amelyektől elvárják, hogy nyilvántartásba vetessék magukat

Csupán a fent ismertetett érdekképviselői tevékenységeket folytató szervezetektől – nem pedig az egyes egyénektől – várják el, hogy nyilvántartásba vetessék magukat.

A fenti meghatározásnak megfelelő tevékenységeket végző bármely szervnek – jogi státuszától függetlenül – nyilvántartásba kell vetetnie magát, amennyiben a fenti meghatározásnak megfelelő tevékenységet végez. Ez alól kivételt képeznek a helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi hatóságok³.

A nyilvántartásba vétel iránti elvárás azokra a szociális partnerekre (munkáltatói szervezetek és szakszervezetek) vonatkozik, amelyek a szociális párbeszéd keretrendszerén kívül eső érdekképviselői tevékenységet folytatnak. Vonatkozik továbbá a hatóságok magánjogi státuszú egyesületeire, vagy bármely olyan vegyes (magán/állami) struktúrára, amelyet részben hatóságok alkotnak, amennyiben a fenti meghatározás alá tartozó tevékenységeket folytat.

2. AZ ETIKAI KÓDEX

Azt követően, hogy tárgyalásokat folytatott az érdekelt felek különböző európai hálózataival, és miután lezárult a 2007. december 10. és 2008. február 15. között sorra került nyitott, nyilvános konzultáció, a Bizottság a konzultáció során összegyűjtött több mint 60 javaslat figyelembevételével összeállította a mellékelt etikai kódexet (lásd a mellékletben).

A magukat nyilvántartásba vetető szervezeteknek vállalniuk kell e kódex vagy ahhoz hasonló szakmai kódex szabályainak teljesítését. Amennyiben kijelentik, hogy rájuk nézve egy hasonló szabályokat tartalmazó szakmai kódex kötelező, akkor kérésre át kell azt adniuk a Bizottságnak.

A konzultáció során széleskörű támogatást kapott a konzultációs dokumentumnak megfelelő, tömör és kézzelfogható szabályokat tartalmazó kódex összeállítása. Számos szervezet ennél nagyratörőbb elképzeléseket is üdvözölne: szélesebb körben alkalmazandó kódexet, amely olyan témákat is felölelne, mint az összeférhetetlenség vagy a politikai és gazdasági érdek-összefonódások. Ezek a kérdések ugyanakkor nem tartoznak az európai átláthatósági kezdeményezés alkalmazási körébe. Egyrészt a nyilvántartásnak az a célja, hogy erősítse a Bizottság és az érdekképviselői szervezetek közötti általános viszonyrendszer átláthatóságát. Másrészt a Bizottság úgy ítéli meg, hogy már jelenleg is számos olyan szabályzat létezik – így többek között a Szerződések, a személyzeti szabályzat, a biztosok magatartási kódexe, a helyes hivatali magatartásra vonatkozó szabályzat –, amelyek megfelelő biztosítékokat nyújtanak az olyan ügyekben, mint a Bizottság tagjaira és az intézmények személyi állományára vonatkozó összeférhetetlenség. Az említett dokumentumok nem csupán hivatali

³ A nyilvántartás fel fogja kínálni számukra annak lehetőségét, hogy szükség esetén adatokat vigyenek be.

idejükben, hanem az Európai Bizottságnál való alkalmazásuk lezárulását követően is alkalmazandók a biztosokra és a tisztviselőkre⁴.

Az etikai kódex választ ad a konzultáció során felmerült kérdések jelentős részére: továbbá pontosítja az érintett tevékenységek és szervezetek meghatározását. Még átfogóbb módon tárgyalja az ellenőrző és végrehajtási mechanizmust.

3. AZ ELLENŐRZŐ ÉS VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUS

Az etikai kódex hét olyan világos és ellenőrizhető szabályt tartalmaz, amelyet a kódex aláíróinak tiszteletben kell tartaniuk. A Bizottság csak abban az esetben alkalmaz korrekciós intézkedéseket, ha megállapítható, hogy a hét konkrét szabály egyikét vagy azok közül többet megsértettek. Ilyen például hamis vagy félrevezető információk bevitele a nyilvántartásba.

Bárki benyújthat panaszt a Bizottsághoz, amennyiben azt gyanítja, hogy megsértették a kódexet. Ilyen panasz esetén a Bizottság a hivatalos eljárás megindítását megelőzően felkéri az érintett szervezetet a kérdés tisztázására, valamint felhívja a szervezetet a szabályok betartására vagy a nyilvántartásban szereplő hamis vagy félrevezető információk kijavítására.

Fel kell készülni a rosszhiszemű panaszok lehetőségére, és azok kezelésére. A kódex biztosítékként előírja, hogy a Bizottság csak azokat a panaszokat veszi figyelembe, amelyeket lényeges tények támasztanak alá. Megalapozott panasz esetén adminisztratív eljárás indul, amely megfelelően tiszteletben tartja az arányosság elvét és a védelem jogait.

A Bizottság a következő korrekciós intézkedéseket fogja meghozni:

- meghatározott időszakra, vagy amíg a nyilvántartásba vett szervezet nem rendezi a helyzetet, a nyilvántartásból való időleges eltávolítás. Az ideiglenes eltávolítás időszakában a nyilvántartáshoz fűződő összes előny is felfüggesztésre kerül;
- a nyilvántartásból való kizárás, abban az esetben, ha súlyosan és folyamatosan megsértik a kódex előírásait.

Az érintett szervezet értesítést kap az adminisztratív eljárás eredményéről. A panaszost is tájékoztatják.

4. A KONZULTÁCIÓS ELJÁRÁSOK ÉS AZOK FORMÁJA

A Bizottság egyre inkább szabványos formát alkalmaz majd a nyilvános konzultációk egységes hozzáférési pontjaként működő, az „Ön hangja Európában” elnevezésű weboldalon meghirdetett és az illetékes főigazgatóságok konzultációs oldalain lefolytatott nyilvános konzultációk lebonyolítására. Ezáltal rendszeres kapcsolatot biztosít a konzultációk és a nyilvántartás között, tájékoztatást adva a még nyilvántartásba nem vett szervezetek számára a nyilvántartásról, valamint arról a lehetőségről, hogy a konzultáció során tett észrevételeik benyújtásakor nyilvántartásba vétethetik magukat.

⁴ Lásd az Európai Közösséget létrehozó szerződés 213. és 287. cikkét, a biztosok magatartási kódexét, (különösen a „Függetlenség és méltóság” című részt), a személyzeti szabályzatot (elsősorban a 11-18. cikket), valamint a személyzet helyes hivatali magatartására vonatkozó szabályzatot (különösen a „Tárgyilagosság és pártatlanság” című részt).

5. INTÉZMÉNYKÖZI MEGKÖZELÍTÉS

Csak az Európai Bizottsággal folytatott ügyleteik tekintetében vonatkozik az érdekképviselői szervezetekre az az elvárás, hogy vetessék magukat nyilvántartásba, valamint fogadják el az etikai kódexet. A konzultáció során több hozzászólás intézményközi és egyablakos kódexet és nyilvántartásba vételt sürgetett. A Bizottság felkérte az Európai Parlamentet, a Régiók Bizottságát és a Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy vizsgálják meg e téren a szorosabb együttműködés lehetőségét. A Bizottság üdvözli az Európai Parlament kedvező válaszát erre a felvetésre, és kész megvitatni a Parlamenttel és az Európai Unió Tanácsával közös, egyablakos nyilvántartási rendszer kidolgozását.

A Bizottság személyzetét arra ösztönzik, hogy – az átláthatóság érdekében – a kapcsolatfelvételek során referenciaként használja a nyilvántartást, és a még nyilvántartásba nem vett szervezeteket munkakapcsolatuk során minden esetben szólítsa fel arra, hogy vetessék magukat nyilvántartásba.

A Bizottság véleménye szerint a nyilvántartás jelentős mértékben hozzájárul az átláthatósághoz, és ezért felhívja az érdekképviselői tevékenységeket folytató összes szervezetet, hogy vetessék magukat nyilvántartásba.

MELLÉKLET

ÉRDEKKÉPVISELETEK ETIKAI KÓDEXE

Az érdekképviselő a demokratikus rendszerek legitim része. Az Európai Bizottság a közbizalom erősítésére irányuló erőfeszítései keretében önkéntes alapú nyilvántartást hozott létre és elfogadta ezt az etikai kódexet, hogy az érdekképviselőt, valamint annak szereplőit és tevékenységeit átláthatóbbá tegye.

A jelen etikai kódex hét alapszabályt tartalmaz, amelyek részletesen leírják, milyen magatartást folytassanak az érdekképviselői szervezetek érdekeik képviselője során. A magukat nyilvántartásba vetető szervezetek kötelezőnek ismerik el ezt a kódexet magukra nézve, vagy pedig úgy nyilatkoznak, hogy hasonló szabályokat tartalmazó szakmai kódex kötelezi már őket.

A várhatóan nyilvántartásba vételre kerülő „érdekképviselői tevékenység” mindazokat a tevékenységeket jelöli, amelyek célja „az európai intézmények szakpolitika-alkotási és döntéshozatali folyamatainak befolyásolása”.

Nem tartoznak ide:

- a jogi és egyéb szakmai tanácsadással kapcsolatos – így az ügyvédek által végzett, illetve bármely egyéb szakember részvételével folytatott – tevékenységek, amennyiben azok az ügyfél tisztességes eljárásához való alapvető jogának, többek között közigazgatási eljárás esetében fennálló, védelemhez való jogának gyakorlására vonatkoznak;
- a szociális partnerek által a szociális párbeszéd szereplőiként (szakszervezetek, munkáltatói szövetségek, stb.) végzett tevékenységek. Amikor azonban ezek a szereplők olyan tevékenységekben vesznek részt, amelyek nem tartoznak a Szerződés által rájuk ruházott feladatok közé, akkor nyilvántartásba vételüket kell kérniük annak érdekében, hogy valamennyi képviselt érdek számára egyenlő feltételek álljanak fenn;
- a Bizottság közvetlen felkérésre végzett tevékenységek, így például eseti vagy rendszeres tényszerű információk, adatok vagy szakértelem rendelkezésre bocsátása, nyilvános meghallgatásokon való részvételre történő felkérések, vagy részvétel a tanácsadó bizottságokban, illetve bármely hasonló fórumon.

A Bizottság elismeri, hogy az érdekképviselői szerepet ellátó szervezetek túlnyomó többségének feladatköre szélesebb körű annál, mint amilyen tevékenységek nyilvántartásba vételét kell kérniük. Olyan tevékenységeket is folytatnak – többek között tanulmányok, statisztikák, valamint egyéb információk és dokumentumok készítését, képzések és nyújtását kapacitásépítést tagjaik vagy ügyfeleik részére –, amelyek, amennyiben nem kapcsolódnak az érdekképviselői tevékenységekhez, kívül esnek az említett meghatározáson.

ELVEK

Az érdekképviselők a nyíltság, átláthatóság, becsületesség és feddhetetlenség elveit alkalmazva járjanak el, ahogy azt a polgárok és egyéb érdekelt felek jogosan elvárják tőlük.

A Bizottság tagjait és személyi állományát hasonlóképpen szigorú szabályok kötelezik, amelyek biztosítják pártatlanságukat. Az erre vonatkozó rendelkezések nyilvánosak, és megtalálhatók az Európai Közösséget létrehozó szerződésben, a személyzeti szabályzatban, a biztosok magatartási kódexében, valamint a helyes hivatali magatartására vonatkozó szabályzatban.

SZABÁLYOK

Az érdekképviselői szervezetek minden esetben:

- (1) azonosítják magukat a nevük és azon szervezet/szervezetek megadásával, amely(ek)nek dolgoznak, vagy amely(ek)et képviselnek;
- (2) a nyilvántartásba vételkor nem adnak meg magukról olyan hamis adatokat, amelyek félrevezethetik a harmadik feleket és/vagy az EU személyzetét;
- (3) közlik azokat az érdekeket, illetve – adott esetben – azon ügyfelek vagy tagok nevét, akiket képviselnek;
- (4) biztosítják, hogy az általuk nyújtott információk legjobb tudomásuk szerint pártatlanok, hiánytalanok, naprakészek legyenek, továbbá ne legyenek félrevezetőek;
- (5) tisztességtelen módon nem szereznek információkat, vagy befolyásolnak döntéseket, és ezzel nem is próbálkoznak;
- (6) nem gyakorolnak befolyást az uniós személyzetre annak elérése céljából, hogy azok a rájuk vonatkozó magatartási szabályokat áthágják;
- (7) volt uniós személyzet alkalmazásakor tiszteletben tartják azok kötelezettségét a rájuk vonatkozó titoktartási követelmények betartására.

TOVÁBBI RENDELKEZÉSEK

- A kódex megsértése. A nyilvántartásba vett szervezetek tájékoztatást kapnak arról, illetve hozzájárulnak ahhoz, hogy amennyiben a képviselőik megsértik a fenti szabályokat, az – a Bizottságnak az arányosság elvét és a védelem jogát megfelelően tiszteletben tartó adminisztratív eljárását követően – a nyilvántartásból való ideiglenes eltávolításukhoz vagy kizárásukhoz vezethet.
- Panasztétel. A nyilvántartásba vett szervezeteket tájékoztatják, hogy a fenti szabályok megsértésének gyanúja esetén, bárki benyújthat – lényeges tényekkel alátámasztott – panaszt a Bizottsághoz.
- A hozzászólások és egyéb dokumentumok közzététele. A nyilvántartásba vett szervezetek figyelmét arra is felhívják, hogy nyilvános konzultációkhoz tett hozzászólásaikat a hozzászóló nevével együtt az interneten nyilvánosságra hozzák, kivéve, ha a hozzászóló a személyes adatok közzétételeivel szemben kifogást emel azon az alapon, hogy az ilyen

közzététel jogos érdekeit sértené. A dokumentumokhoz történő hozzáférésről szóló 1049/2001/EK rendelet rendelkezéseinek megfelelően és kérelem esetén előfordulhat, hogy a Bizottságnak fel kell fednie az érdekképviseltek tevékenységéhez kapcsolódó levelezést vagy egyéb dokumentumokat.